

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ВИМОГИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ЕЛЕКТРОННИХ ЗАСОБІВ НАВЧАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ

Шишкіна Марія,

Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України

Стрімкий технологічний розвиток, що пов'язаний з появою нових та подальшим удосконаленням існуючих інформаційно-комунікаційних технологій, спрямований на досягнення нової якості освіти на сучасному етапі формування інформаційного суспільства. Цій меті сприятиме покращення науково-методичного та матеріально-технічного забезпечення процесу інформатизації, реформування та розвиток інформаційного середовища навчання, поліпшення якості засобів ІКТ для загальноосвітніх навчальних закладів, підвищення загального рівня е-навчання.

У зв'язку з цим особливої уваги потребує дослідження численних техногенних, ергономічних та психолого-педагогічних чинників впливу інформаційно-освітнього середовища на людину, створення умов безпеки і комфорту роботи учнів та студентів при роботі із засобами ІКТ. Питання оцінювання психолого-педагогічних показників якості програмної продукції потрапляє у центр уваги з огляду на значне різноманіття технічних засобів реалізації електронного навчання та методик їх застосування.

Певні висновки стосовно загальних тенденцій розвитку програмних засобів навчального призначення, що розробляється на наш час і використовується у загальноосвітніх навчальних закладах України, можна зробити, зокрема, за результатами підведення підсумків Загальнонаціонального конкурсу зі створення електронних освітніх ресурсів, що відбувся у межах Національного проекту «Відкритий світ», 20.03.12. На конкурс були подані роботи учителів шкіл-учасників проекту (713 шкіл із 22 областей України). В процесі незалежного оцінювання конкурсних робіт, що проводилося з 12 навчальних предметів для сьомого класу, бралися до уваги психолого-педагогічні показники якості цих засобів.

По кожному з предметів - було підведено підсумки та рекомендовано для подальшого розгляду в якості номінантів конкурсу ті роботи, які відповідали вимогам найбільшою мірою (всього 42 роботи).

Незважаючи на досить широкий спектр існуючих засобів інформаційно-комунікаційних технологій навчального призначення, вони не завжди знаходять успішне впровадження і використання. Причиною труднощів у цьому відношенні може бути як недостатній рівень методичного супроводу та низька обізнаність вчителів із методиками використання, так і відсутність науково обґрунтованих орієнтирів щодо залучення у навчальний процес, відбору та застосування відповідних електронних засобів.

В той же час, відмічаємо досить широкий діапазон залучення програмних засобів для підтримування різних типів діяльності (практично до всіх ланок дидактичного циклу), а також свідоме та диференційоване ставлення до застосування інформаційних технологій.

Характерним є досить високий показник частки власних розробок серед усієї множини електронних засобів та ресурсів, що використовуються у загальноосвітніх навчальних закладах. Це свідчить про те, що здатність до адаптування існуючих засобів до навчання конкретного предмету, а також самостійне розроблення програмних продуктів по мірі необхідності стає важливою складовою інформаційно комунікаційної компетентності вчителя. Особливо суттєвим постає врахування психолого-педагогічних вимог у цьому процесі.

Серед електронних засобів навчального призначення, що застосовуються у загальноосвітніх закладах, є такі, як мультимедійні презентації; демонстраційні засоби; віртуальні лабораторії; діяльнісні середовища (мікросвіти); програми-тренажери; засоби контролю знань. Варто відзначити перспективність подальшого розвитку таких напрямів, як діяльнісні середовища (мікросвіти), що були практично не представлені в конкурсних роботах.

Відтак актуальними є наступні *рекомендації*, щодо перспективних шляхів та умов забезпечення якості програмних засобів навчального призначення, а також напрямів їх дослідження.

1. Для підвищення якості засобів ІКТ навчального призначення при їх створенні мають бути застосовані положення чинних стандартів щодо характеристик якості програмної продукції, психолого-педагогічні та ергономічні вимоги до них та ефективні методи визначення відповідності вимогам.

2. Для впровадження у навчальний процес кращих зразків програмного забезпечення необхідно вивчення типів наявних електронних засобів та ресурсів, аналіз доцільності їх розроблення або використання із урахуванням вимог до їх якості.

3. Для підвищення ефективності впровадження в навчальний процес якісних засобів та ресурсів необхідна систематизація типів навчальної діяльності з електронними засобами, що відбуваються в різних предметних галузях, залежно від цього – визначення найбільш доцільних шляхів використання засобів кожного типу.

4. З метою забезпечення умов впровадження в навчальний процес якісних електронних засобів навчального призначення потрібно подальше уточнення і систематизація психолого-педагогічних показників їх якості; виявлення найбільш суттєвих груп показників; врахування їх при створенні і використуванні засобів.

Важливо створити умови для впровадження у загальноосвітніх навчальних закладах України якісних електронних засобів навчального призначення. Вирішення зазначеної проблеми буде сприяти не лише підвищенню ефективності навчання, а й подоланню упередженого ставлення багатьох педагогів до залучення інформаційних технологій у навчальний процес.

Тому врахування науково-методичних засад класифікації, психолого-педагогічного оцінювання, добору та використання електронних засобів у процесі навчання є нині суттєвим чинником підвищення рівня інформаційно-комунікаційної компетентності вчителів.